

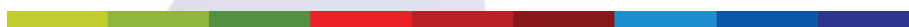

WKK-barometer

2016 – juni

Zwartzustersstraat 16, bus 0102 - 3000 Leuven

016 58 59 97 | info@cogenvlaanderen.be | www.cogenvlaanderen.be

Dit is de eerste 'WKK-barometer' die COGEN Vlaanderen publiceert. De bedoeling is dat dit tweemaal per jaar herhaald wordt, en dat op die manier de evoluties binnen het WKK-landschap op de voet gevolgd kunnen worden. In combinatie met de WKK-inventaris van VITO, die terugkijkt op geïnstalleerde installaties in de voorgaande jaren, geeft dit een goed beeld van de trends op het gebied van WKK-installaties.

1 Samenvatting

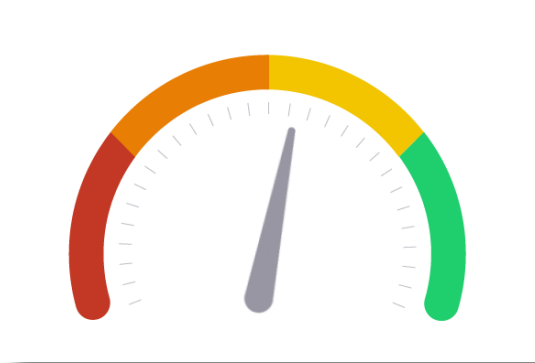
1.1 Gebruikers

Bij de gebruikers ontvingen we iets meer negatieve dan positieve reacties met betrekking tot de voorbije en verwachte evoluties van de rendabiliteit van de installaties. De meerderheid van de respondenten zou op vandaag wel nog opnieuw investeren, maar een belangrijk deel twijfelt er toch aan of zou het sowieso niet doen. Globaal stellen we de stand van de barometer voor de gebruikers licht negatief.

1.2 Leveranciers

Bij de leveranciers tekenden we over het algemeen meer positieve ervaringen en verwachtingen op dan negatieve, met name voor de evolutie van de omzet en de contacten met potentiële klanten. Wel zien we een gelijkaardig resultaat met betrekking tot de ervaringen en verwachtingen m.b.t. de rendabiliteit van installaties. Globaal stellen we de stand van de barometer voor de leveranciers op licht positief.

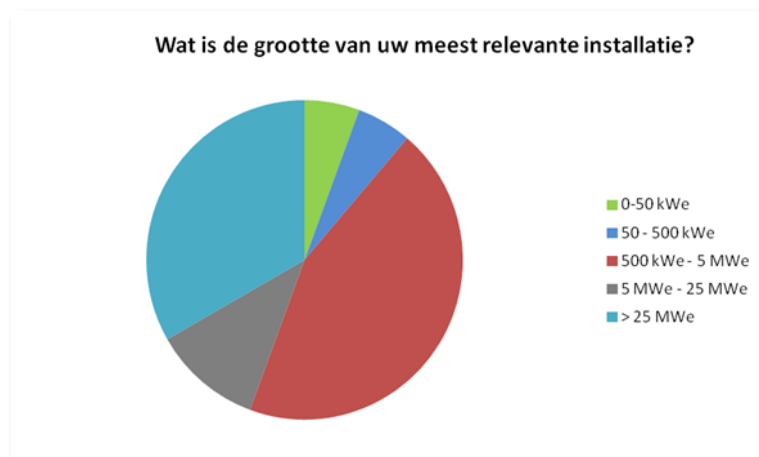

2 Marktbevraging

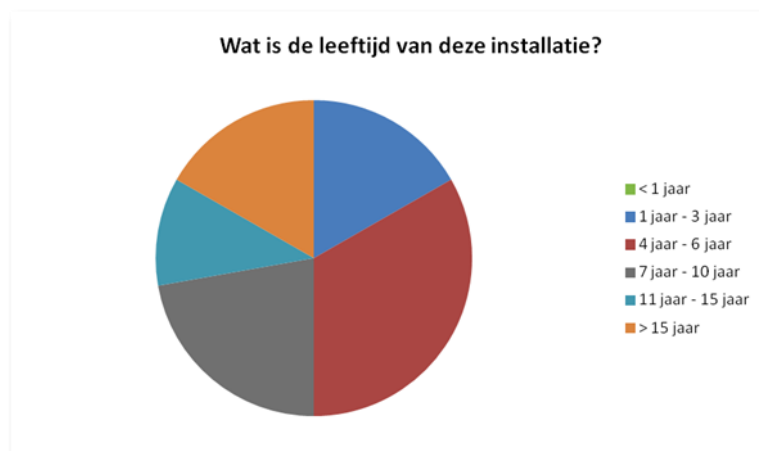
Voor het inschatten van het vertrouwen in de markt stuurden we een elektronische enquête uit naar de verschillende marktpartijen. Deze werden in twee grote groepen opgedeeld: WKK-gebruikers enerzijds en leveranciers van goederen en diensten anderzijds. In totaal mochten we 51 antwoorden ontvangen: 18 van gebruikers en 33 van leveranciers, waarbij telkens de volledige enquête werd ingevuld.

2.1 Gebruikers

De 18 respondenten uit de gebruikersgroep vertonen een ruime spreiding met betrekking tot de geïnstalleerde vermogens, met een iets beperktere respons uit de groep tot 500 kWe. Ook qua leeftijd van de installaties waren de reacties goed verdeeld.

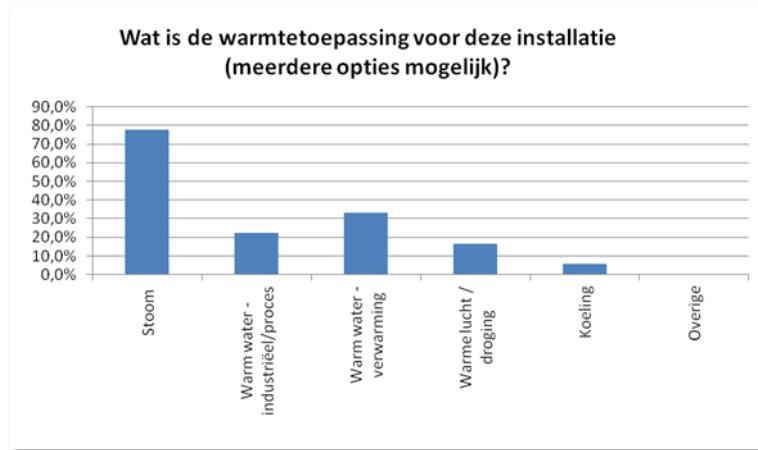

Figuur 1: Verdeling van de vermogens

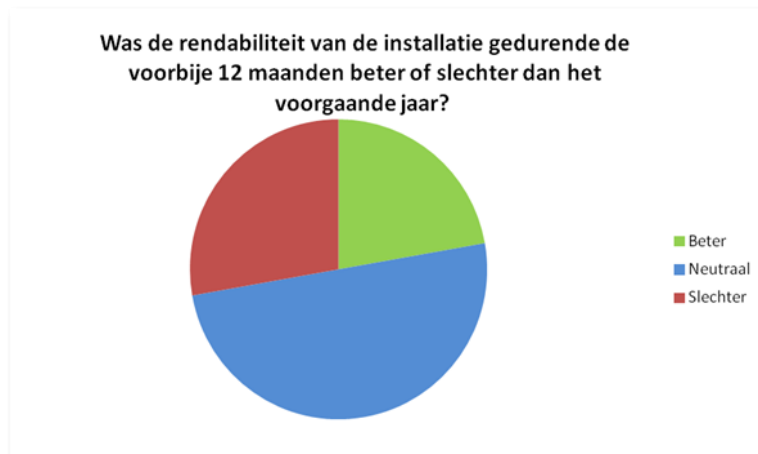
Figuur 2: Leeftijdsverdeling van de betreffende installaties

Bij de warmtetoepassingen zien we dat bij het grote merendeel van de respondenten (14/18) stoom geleverd wordt door de installatie, het betreft dus voornamelijk industriële installaties. Bij één respondent wordt de WKK ook ingezet voor koeling.

Figuur 3: Warmtetoepassingen

Indien we naar de (gepercipieerde) evolutie van de rendabiliteit van deze installaties kijken, zien we dat **de helft van de reacties aangeeft dat de rendabiliteit de voorbije 12 maanden gelijk bleef** (Figuur 4). De overige waren ongeveer gelijk verdeeld over een positieve evolutie (4/18) en een negatieve evolutie (5/18).

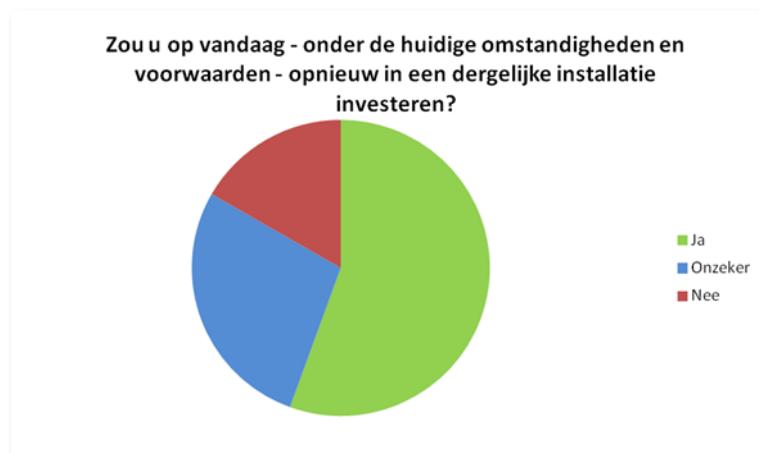
Figuur 4: Gepercipieerde evolutie van de rendabiliteit in recent verleden

Wanneer we polsten naar de verwachtingen is men iets voorzigtiger (Figuur 5). **De grote meerderheid verwacht geen grote veranderingen in rendabiliteit** in de komende 12 maanden. Er is maar één installatie die een vooruitgang verwacht, en ongeveer een kwart (4/18) verwacht een achteruitgang. Van de 5 installaties die aangaven dat zij de voorbije 12 maanden de rendabiliteit achteruit zagen gaan, verwachten 4 installaties dat de rendabiliteit in de komende 12 maanden gelijkaardig blijft. De vijfde installatie verwacht een verdere daling.

Figuur 5: Verwachte evolutie rendabiliteit in nabije toekomst

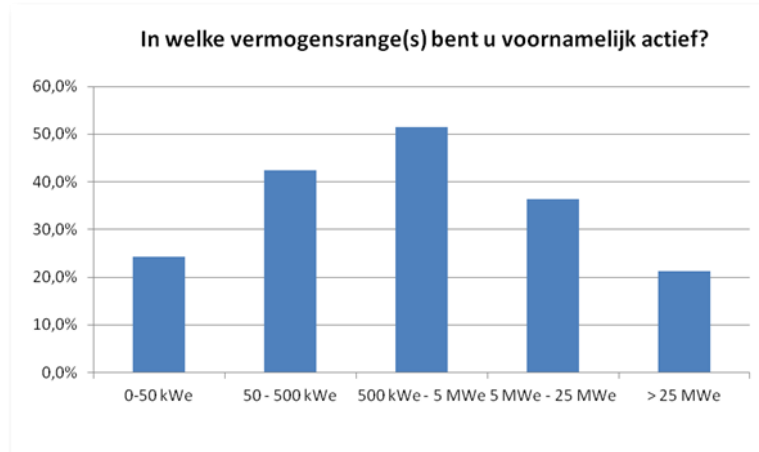
Tot slot polsten we ook of de respondenten op vandaag opnieuw een gelijkaardige installatie zouden plaatsen (Figuur 6). Hierbij zien we **dat iets meer dan de helft (10/18) opnieuw zou investeren**, maar dat een kwart onzeker is (5/18) en een vijfde niet opnieuw zou investeren (3/18). Op één installatie na leveren alle onzekere en negatieve antwoorden stoom, en zijn ze bijgevolg zeker gelinkt aan de industrie.

Figuur 6: Overwegen gelijkaardige investering

2.2 Leveranciers

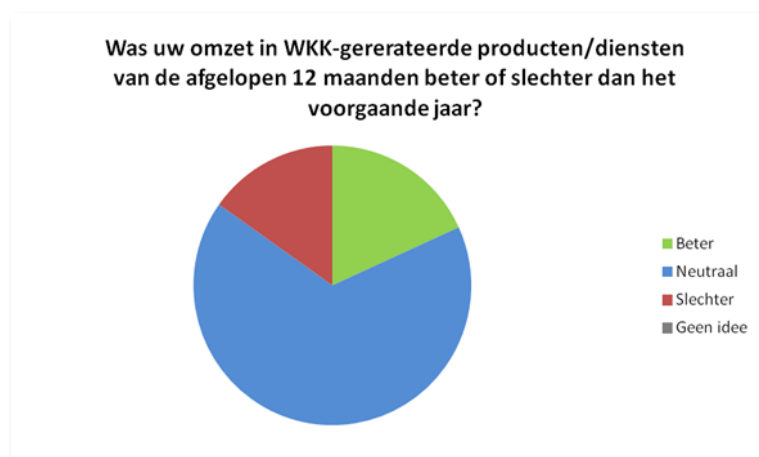
Indien we een gelijkaardige analyse maken voor de leveranciers van goederen en diensten merken we dat de vermogens waarop men zich richt ook weer globaal verdeeld zijn, waarbij ongeveer de helft van de respondenten zich (ook) richt op de middenklasse van 0,5 tot 5 MWe, en de kleinere en grotere categorieën een afnemend belang kennen. In totaal werden 58 categorieën geselecteerd, of gemiddeld ongeveer 2 categorieën per antwoord, hoewel de meerderheid slechts 1 of 2 categorieën selecteerden.

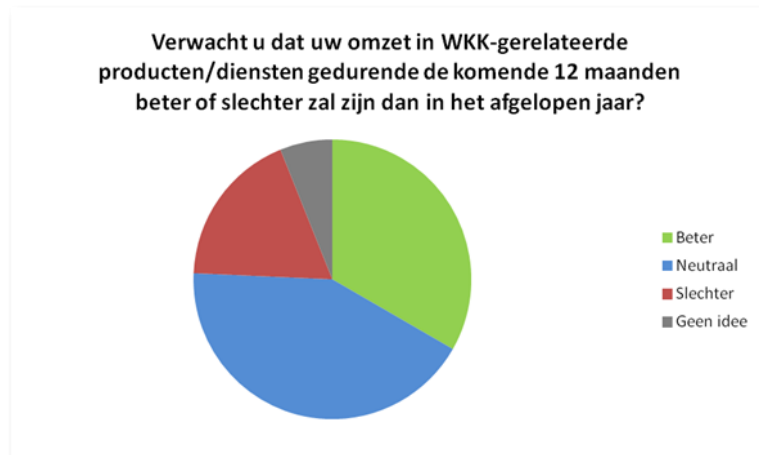

Figuur 7: Vermogensrange waarbinnen men actief is

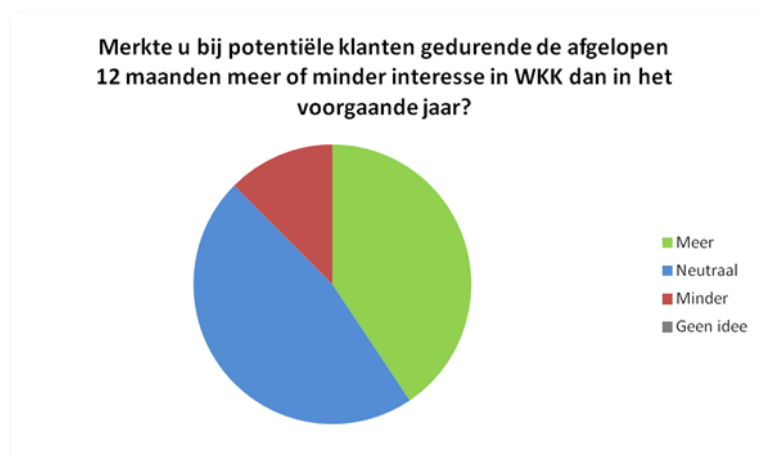
Globaal gesteld is de omzet van de leveranciers in het voorbije jaar overwegend gelijk gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar (Figuur 8), waarbij een 15 à 20% aangeeft dat de omzet achteruitging (5/33), en een gelijkaardig aantal leveranciers de omzet zag vooruitgaan (6/33). Algemeen kan niet gesteld worden dat de negatieve omzetevoluties gebonden zijn aan grote of kleine installaties, wel zijn 3 van de 5 respondenten met een negatief vooruitzicht actief in de categorie 0,5 – 5 MW (middenmoot). De positieve evoluties bevinden zich wel hoofdzakelijk binnen de kleinere categorieën.

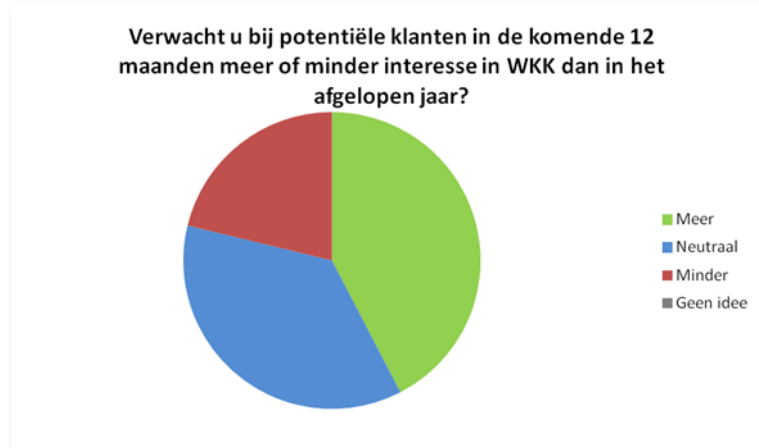
De verwachtingen met betrekking tot de omzet zijn overwegend positief te noemen (Figuur 9), in die zin dat één derde van de respondenten (11/33) verwacht dat de omzet voor de komende 12 maanden beter zal zijn dan het afgelopen jaar, en dat iets meer dan 40% (14/33) verwacht dat de huidige omzet behouden blijft. De verdeling over vermogens en activiteiten is hierbij relatief gespreid. Wel geeft een kleine 20% (6/33) aan te verwachten dat de omzet zal dalen. Deze respondenten zagen hun omzet de voorbije 12 maanden gelijk blijven, behalve één die een positieve omzetevolutie optekende.

Figuur 8: Verloop omzet voorbije jaar

Figuur 9: Verwachtingen omzet

Wanneer we kijken naar de interactie met en de verwachtingen t.a.v. potentiële klanten, zien we wederom een eerder positief beeld. De grootste groep (15/33) ondervond geen toename of afname in interesse, maar de groep die een positieve evolutie zag in de interesse (13/33) is beduidend groter dan de groep die een negatieve evolutie gewaarwerd (4/33). Wederom is deze laatste groep niet gebonden aan een bepaald vermogen of activiteit. De verwachtingen voor de komende 12 maanden zijn iets meer gepolariseerd, met een meerderheid (14/33) die positieve verwachtingen heeft, en een bijna even grote groep (12/33) die een status quo verwacht. Ook de groep met negatieve verwachtingen groeit bijgevolg aan tot zo'n 20% (7/33).

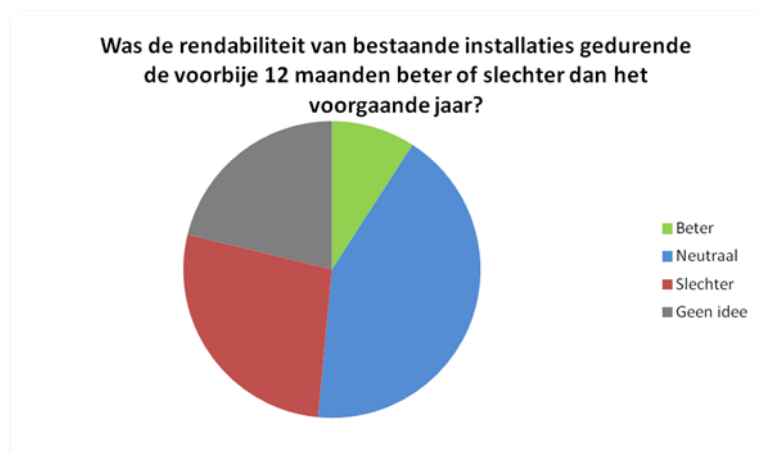

Figuur 10: Evolutie van interesse bij potentiële klanten

Figuur 11: Verwachting m.b.t. de interesse van potentiële klanten

Ten derde polsten we ook bij de leveranciers naar de ervaringen en verwachtingen m.b.t. de rendabiliteit van WKK-installaties.

Een 40% (14/33) gaf aan dat de rendabiliteit gedurende de afgelopen 12 maanden ongeveer gelijk was aan het jaar ervoor, maar **de groep die een negatieve evolutie zag (9/33) is heel wat groter dan de groep die een positieve evolutie waarnam (3/33)**. Ook bij de verwachtingen is de groep met negatieve vooruitzichten (11/33) iets groter dan de groep met positieve verwachtingen (8/33). Dit strookt met de verwachtingen van de gebruikers, zij het dat daar een grotere groep een neutrale verwachting heeft.

Figuur 12: Gepercipieerde evolutie van de rendabiliteit van bestaande installaties

Figuur 13: Verwachting m.b.t. de rendabiliteit van WKK-installaties

Tot slot hebben we een indicatie gevraagd van het aantal concrete WKK-projecten waaraan men op vandaag werkt (Figuur 14). Hierbij geeft de helft van de respondenten aan (16/33) met een beperkt aantal projecten bezig te zijn, namelijk 1 à 3 projecten. Een derde van de respondenten is met 4 tot 10 projecten bezig, deze groep is grotendeels samengesteld uit leveranciers van WKK's of onderdelen. Tot slot zijn een drietal partijen elk bezig met 11 of meer projecten.

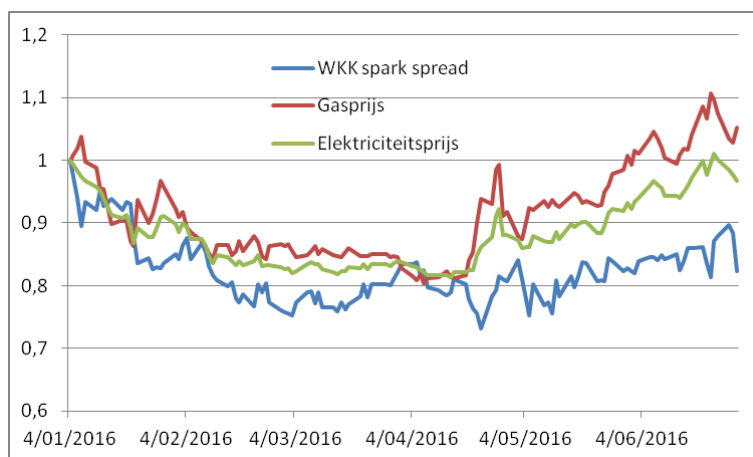
Figuur 14: Aantal projecten waaraan men werkt¹

¹ Hierbij dient opgemerkt dat deze vraagstelling moeilijk eenduidig af te lijnen is, zoals ook aangegeven werd door één van de respondenten, die aangaf dat hierin ook concrete projecten op langere termijn kunnen zitten – wat uiteraard geen probleem stelt.

3 Vooruitzichten energiemarkt

Sinds begin 2015 zijn de energieprijzen sterk gedaald, zowel voor elektriciteit als voor aardgas. Na een dieptepunt bereikt te hebben, zijn de prijzen de voorbije maanden echter terug aan het opklimmen.

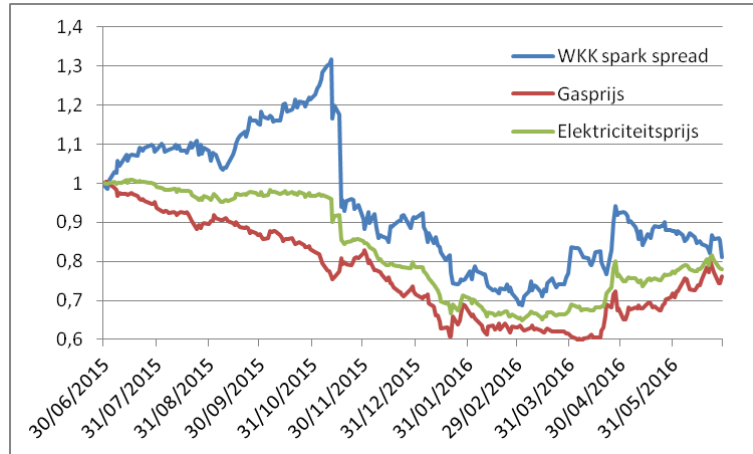
Indien we op korte termijn kijken zien we dat de 'WKK *spark spread*'² op basis van de prijzen voor Q3 en Q4 van dit jaar in het begin van het jaar een dalende trend vertoonde, maar dat deze sinds april terug in stijgende lijn zit (Figuur 15). Het niveau van begin van het jaar werd nog niet terug gehaald.

Figuur 15: Evolutie van de 'WKK spark spread' in de eerste helft van het jaar voor de prijzen van Q3 en Q4 van 2016 (rekenkundig gemiddelde)

Op middellange termijn zien we een gelijkaardige trend voor de prijzen voor cal17, waarbij tot eind 2015 een duidelijk stijgende trend bestond, die dan echter abrupt werd afgebroken (Figuur 16). Na een opleving van de spark spread in de eerste maanden van 2016, is ze de laatste maanden opnieuw licht aan het dalen door een stijgende gasprijs.

² Een fictieve *spark spread* berekend voor een WKK met een elektrisch rendement van 40%, een thermisch rendement van 45% en rekening houdend met de vermeden kost voor de nuttige warmte

Figuur 16: Evolutie van de 'WKK spark spread' in het afgelopen jaar voor de prijzen van CAL17